

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

Ψυχολογία της Θρησκείας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο «**Ψυχολογία της Θρησκείας**».

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Η ανάπτυξη των προγραμμάτων στηρίχτηκε κυρίως:

- ▶ στην **εμπειρία του Ε.Κ.Π.Α.** από πιλοτικά προγράμματα, τα οποία αποτέλεσαν το εφαλτήριο για τη δημιουργία των Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης,
- ▶ στη **γνώση των καθηγητών του**, αλλά και καθηγητών άλλων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων,
- ▶ στην **πρακτική εμπειρία** ειδικευμένων επιστημόνων διεθνούς κύρους,
- ▶ στην **άρτια και σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή** του Ιδρύματος.

Ο σχεδιασμός των προγραμμάτων έγινε με γνώμονα τη δυνατότητα αναγνώρισης και μεταφοράς πιστωτικών μονάδων, με βάση το Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECVET.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: «**Ψυχολογία της Θρησκείας**», τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ DQS DIN EN ISO 9001:2008 - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ISO 9001:2015 & BS ISO 29990:2010

Το Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (**e-learning**) του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.), από τον **Ιούλιο του 2008**, και μετά από σχετική αξιολόγησή του από τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛ.Ο.Τ.), διαθέτει Πιστοποίηση Διαχείρισης Συστήματος Ποιότητας, σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2008. Τον **Απρίλιο του 2012** το πρόγραμμα πιστοποιήθηκε από το Φορέα Πιστοποίησης **DQS** σύμφωνα με το πρότυπο **DIN EN ISO 9001:2008**. Από τον Μάιο του 2018 το Πρόγραμμα Συμπληρωματικής Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης (**e-learning**) διαθέτει Πιστοποίηση Διαχείρισης Συστήματος Ποιότητας κατά τα πρότυπα **ISO 9001:2015 & BS ISO 29990:2010**.

Το Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (**e-learning**) διαθέτει επίσης **Πιστοποιητικό Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας από το Διεθνές Δίκτυο Πιστοποίησης (IQNET - International Certification Network)** το οποίο παρέχει ένα διεθνές διαβατήριο σε παγκόσμια αναγνώριση και πρόσβαση στις αγορές. (Πιστοποιητικό IQNET ISO 9001:2008).

3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ECVET

Το ECVET (European Credit System for Vocational Education and Training) είναι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Εισήχθη το 2009 με την Ευρωπαϊκή οδηγία 2009/C 155/2. Το ECVET αποτελεί ένα τεχνικό πλαίσιο για τη μεταφορά, την αναγνώριση και τη συσσώρευση των μαθησιακών αποτελεσμάτων ενός προσώπου με σκοπό την απόκτηση επαγγελματικού προσόντος.

Η εφαρμογή του ECVET στο Κέντρο e-learning περιλαμβάνει:

- **Την περιγραφή των τίτλων σπουδών σε ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων με την απόδοση βαθμών ECVET.**

Δομικό συστατικό του ECVET είναι η περιγραφή των προγραμμάτων σε ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων, όπου κάθε ενότητα περιλαμβάνει συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα πρέπει να κατακτήσει ο εκπαιδευόμενος. Η κατάκτηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων κάθε ενότητας αξιολογείται μέσω κατάλληλων ασκήσεων αξιολόγησης.

- **Τη διαδικασία μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων.**

Σε κάθε ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων αποδίδονται βαθμοί ECVET, με βάση τον εκτιμώμενο χρόνο ενασχόλησης του σπουδαστή με τα προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης. Η χρήση των πιστωτικών βαθμών ECVET επιτρέπει την αναγνώριση, μεταφορά και συσσώρευση πιστωτικών μονάδων μεταξύ προγραμμάτων από διαφορετικά εκπαιδευτικά κέντρα. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι σπουδαστές του Κέντρου, θα μπορούν να αναγνωρίσουν μαθήματα που έχουν ολοκληρώσει στα πλαίσια των προγραμμάτων επιμόρφωσης και εξειδίκευσης. Η αναγνώριση μαθημάτων προϋποθέτει τη σύναψη διμερών συμφωνιών μεταξύ του Κέντρου e-learning και εκπαιδευτικών φορέων του εξωτερικού. Οι συμφωνίες ECVET που αφορούν την αναγνώριση και μεταφορά μαθημάτων θα ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Κέντρου.

- **Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass.**

Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass είναι ένα έγγραφο που συνοδεύει το πιστοποιητικό επιμόρφωσης που απονέμεται με την ολοκλήρωση του προγράμματος και το οποίο περιγράφει αναλυτικά το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης (μαθήματα, διάρκεια, βαθμοί ECVET, προϋποθέσεις εισαγωγής, διαδικασία αξιολόγησης). Το συμπλήρωμα πιστοποιητικού Europass συμβάλει στην αξία του χορηγούμενου πιστοποιητικού και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους απόφοιτους για την εύρεση εργασίας ή τη συνέχιση των σπουδών τους.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ψυχολογία της θρησκείας είναι η διερεύνηση του θρησκευτικού φαινομένου με τις μεθόδους της ψυχολογίας. Όπως η οικογένεια, η εργασία, οι διαφυλικές σχέσεις κ.λπ. είναι αντικείμενο ψυχολογικής έρευνας, έτσι και η θρησκεία ως φαινόμενο του πολιτισμού και μέρος της καθημερινότητάς μας απασχολεί την ψυχολογία.

Η ψυχολογία της θρησκείας δεν είναι θεολογικός κλάδος, αλλά αποτελεί θρησκευτολογική επιστήμη. Δεν ανήκει στην θεολογία, αλλά στην θρησκευτολογία που είναι η συγκριτική διερεύνηση του

φαινομένου «θρησκεία». Δεν απολογείται υπέρ της θρησκείας ούτε κάνει αντιθρησκευτική κριτική ή αθεϊστική πολεμική, επειδή δεν είναι θεολογικός κλάδος, παρόλο που διδάσκεται στα θεολογικά τμήματα του ΕΚΠΑ προς κατάρτιση των αυριανών εκπαιδευτικών λειτουργών του μαθήματος των θρησκευτικών στα σχολεία μας αλλά και των ποιμένων της εκκλησίας για την άσκηση του έργου τους μαζί με συναφείς κλάδους (Ποιμαντική Ψυχολογία, Ποιμαντική Θεολογία).

Θέματα της ψυχολογίας της θρησκείας είναι το ίδιο το φαινόμενο «θρησκεία» ως προσωπικό βίωμα του ανθρώπου με θετική ή αρνητική τοποθέτηση (θρήσκος / άθρησκος, ένθεος / άθεος, ολιγόπιστος θρήσκος / δύσπιστος άθρησκος) καθώς και επιμέρους εκδηλώσεις του όπως είναι: ο φανατισμός και ο φονταμενταλισμός («ιερός πόλεμος» σταυροφορίες, «Ιερή Εξέταση»), ο διαλογισμός (contemplation) και η πνευματικότητα (“New Age”: νέα πνευματικότητα), η μεταστροφή (ο άθρησκος γίνεται θρήσκος), η αλληλοδοξία (αλληλαγή θρησκείας), η αρνησιθρησκία (από την πίστη στην απιστία), η μετάνοια (από την «αμαρτία» στην «αρετή»), η εξομολόγηση και η σχέση της με την ψυχοθεραπεία, η αμαρτία και η ενοχή («θρησκευογενείς νευρώσεις»), η ασκητική (αναχωρητισμός, μοναχισμός, νησυχασμός), η κριτική της ψυχανάλυσης στην θρησκεία (Φρόυντ: «η θρησκεία ως γενική καταναγκαστική νεύρωση»), μυστικισμός και θρησκεία (Γιούνγκ), αυταρχική ή ανθρωπιστική θρησκεία (Έρικ Φρομ) κ.λπ.

Στόχος του μαθήματος είναι η έγκυρη ενημέρωση, ο συνοπτικός κατατοπισμός και η σφαιρική ανατομία του θρησκευτικού φαινομένου από καθαρώς ψυχολογική σκοπιά. Δεν προϋποτίθεται καμιά σχέση του συμμετέχοντος με την θρησκεία, ούτε αποκλείεται η οποιαδήποτε αναφορά του (θετική ή αρνητική) προς οποιαδήποτε θρησκευτική έκφανση. Βέβαια αποκλείονται η ιεραποστολή και ο προσηλυτισμός όπως επίσης η αντιθρησκευτική πολεμική, ενώ είναι ευπρόσδεκτη και αναμενόμενη η νηφάλια κριτική της θρησκείας και μάλιστα η προσωπική βιωματική αυτοκριτική της οικείας σε καθεμιά/καθέναν μας θρησκευτικής παράδοσης.

5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Η έναρξη του Προγράμματος γίνεται με δημόσια αναγγελία (τόσο στον Τύπο, όσο και στο Διαδίκτυο), όπου καθορίζονται οι διαδικασίες που απαιτούνται για την ένταξη του ενδιαφερόμενου στο Πρόγραμμα.

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν:

- απόφοιτοι ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία ή ενδιαφέροντα

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας <https://elearn.elke.uoa.gr>.

6. ΤΟ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Η επιτυχής ολοκλήρωση των **δέκα (10) διδακτικών ενοτήτων** που περιλαμβάνει το συγκεκριμένο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης, οδηγεί στη χορήγηση **Πιστοποιητικού**

Επιμόρφωσης για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης «**Ψυχολογία της Θρησκείας**» συνοδευόμενου από το Συμπλήρωμα Πιστοποιητικού Europass.

7. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΒΑΘΜΟΙ ECVET ΚΑΙ ΚΟΣΤΟΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Η χρονική διάρκεια του Προγράμματος είναι **τρεις (3) μήνες**, ενώ ο απαιτούμενος “χρόνος ενασχόλησης” εκτιμάται στις **50 ώρες** και αντιστοιχεί σε **4,17 βαθμούς ECVET**.

Η οργάνωση της δομής του εξ Αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης προγράμματος βασίζεται σε μαθήματα/θεματικές ενότητες. Κάθε μάθημα περιλαμβάνει συγκεκριμένες διδακτικές ενότητες και κάθε διδακτική ενότητα αποτελεί το μικρότερο εκπαιδευτικό αντικείμενο που αξιολογείται αυτοτελώς ως προς τις αποκτηθείσες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Τέλος, κάθε θεματική ενότητα/μάθημα αποτελείται από διδακτικές ενότητες που όλες μαζί αποτελούν μια ολοκληρωμένη ενότητα μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η εκτίμηση του απαιτούμενου χρόνου σε ώρες αποσκοπεί στην διευκόλυνση των ενδιαφερομένων αναφορικά με τον υπολογισμό του χρόνου ενασχόλησής τους με το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης. Τα παραπάνω βασίζονται σε εκτιμώμενα στοιχεία, ενώ, όπως είναι ευνόητο, η τελική εκτίμηση του χρόνου ενασχόλησης του εκπαιδευόμενου, υπόκειται σε υποκειμενικά στοιχεία, όπως για παράδειγμα το προηγούμενο γνωστικό του επίπεδο και η προσωπική ικανότητα αφομοίωσης γνώσεων.

Το συνολικό κόστος φοίτησης είναι **550 ευρώ**. Τα δίδακτρα καταβάλλονται σε τραπεζικό λογαριασμό και εκδίδεται απόδειξη είσπραξης στα στοιχεία του μετέχοντα.

8. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

9. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Το περιεχόμενο της κάθε θεματικής ενότητας και ανάλογα το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης, μπορεί να περιλαμβάνει:

- ▶ **Θεωρία εμπλουτισμένη με εικόνες και links**
- ▶ **Παραδείγματα - Υποδειγματικές Ασκήσεις**
- ▶ **Μελέτες Περίπτωσης**
- ▶ **Σχήματα-Διαγράμματα-Πίνακες**

- ▶ Πρόσθετη Βιβλιογραφία και Δικτυογραφία
- ▶ Βιντεοπαρουσιάσεις
- ▶ Μαγνητοσκοπημένες Διαλέξεις
- ▶ Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης
- ▶ Links σε Εξωτερικές Ιστοσελίδες
- ▶ Πρόσθετα Αρχεία pdf - excel - powerpoint

Μέσω του συγκεκριμένου τρόπου παρουσίασης των θεματικών ενοτήτων επιτυγχάνεται η εμπέδωση της θεωρίας με έναν πιο εποικοδομητικό τρόπο απ' ότι σε ένα "παραδοσιακού" τύπου έντυπο.

Παράλληλα, η δομή των μαθημάτων είναι διαμορφωμένη, έτσι ώστε το εκπαιδευτικό υλικό να:

- ▶ καθοδηγεί το σπουδαστή στη μελέτη του,
- ▶ προάγει την αλληλεπίδραση του σπουδαστή με το μαθησιακό υλικό,
- ▶ επεξηγεί δύσκολα σημεία και έννοιες,
- ▶ αξιολογεί και ενημερώνει το σπουδαστή για την πρόοδο του,
- ▶ εξειδικεύει τις θεωρητικές γνώσεις με τη χρήση πρακτικών εφαρμογών.

10. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α. διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις, όπως:

- ▶ Το Χρονοδιάγραμμα υποβολής των ασκήσεων το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες διάθεσης των ενοτήτων και τις προθεσμίες υποβολής των αντίστοιχων tests,
- ▶ Ο Οδηγός Μελέτης ανά Διδακτική Ενότητα που στοχεύει στην διευκόλυνση της οργάνωσης της μελέτης του εκπαιδευόμενου,
- ▶ Η Τελική Εργασία η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση του μαθήματος) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ. Τα τεστ περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του.

Παράλληλα, παρέχεται πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης. Τέλος, το εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται και σε ηλεκτρονική μορφή (e-book), προκειμένου να διευκολυνθούν οι εκπαιδευόμενοι σε περιπτώσεις που προτιμούν την έντυπη έκδοσή του.

11. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (HELP DESK)

Μέσω του ενσωματωμένου στην εκπαιδευτική πλατφόρμα συστήματος επικοινωνίας, ο εκπαιδευόμενος έχει επίσης τη δυνατότητα να απευθυνθεί στην Διοικητική ή Τεχνική Υποστήριξη του προγράμματος, ανάλογα με τη φύση του ζητήματος που τον απασχολεί.

12. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η βαθμολογία προηγούμενων διδακτικών ενότητων ανακοινώνεται στον εκπαιδευόμενο πριν την προθεσμία υποβολής του τεστ της επόμενης ενότητας. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε μαθήματος προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

13. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**
Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του Ε.Κ.Π.Α., επικοινωνεί τηλεφωνικώς με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

▶ **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

▶ **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Προαιρετικά οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συμμετέχουν:

▶ **στη διαδικασία αξιολόγησης προτεινόμενων προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης**

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτεινόμενων προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης διεξάγεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικά διαμορφωμένου συνδέσμου, όπου ο μετέχων μπορεί να δει σύντομη περιγραφή των εν λόγω προγραμμάτων, καθώς και να υποβάλει ηλεκτρονικά τη φόρμα ταξινόμησής τους, με βάση το βαθμό προτίμησης που τους αποδίδει. Στοχεύει δε, στη μελέτη και τον σχεδιασμό ενεργειών, προς την κατεύθυνση της **κάλυψης πραγματικών εκπαιδευτικών αναγκών**, σύμφωνα με τη φιλοσοφία του Προγράμματος E-learning του ΕΚΠΑ.

▶ **στη διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης**

Η διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης διεξάγεται ηλεκτρονικά από τον εκπαιδευόμενο μέσω ειδικά διαμορφωμένου συνδέσμου μετά την περάτωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στόχος της εν λόγω διαδικασίας αξιολόγησης είναι αφενός η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που εμπλέκονται στη διενέργεια της μαθησιακής διαδικασίας και αφορούν την εκπαιδευτική, γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη, και αφετέρου στη μελέτη και το σχεδιασμό ενεργειών προς την κατεύθυνση της **διαρκούς αναβάθμισης** του Προγράμματος e-learning του ΕΚΠΑ, μέσω της ανάπτυξης νέων εκπαιδευτικών εργαλείων για την αποτελεσματικότερη αφομοίωση των προσφερόμενων γνώσεων, καθώς και στη διασφάλιση της πρακτικής εφαρμογής αυτών, σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

▶ **στη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτών**

Μετά το τέλος κάθε μαθήματος, ο εκάστοτε εκπαιδευόμενος δύναται να εισέλθει σε συγκεκριμένο δικτυακό τόπο και να απαντάει ανώνυμα, σε ένα ειδικό ερωτηματολόγιο, βάσει του οποίου προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα, σχετικά με το επίπεδο και την ποιότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που παρέχει ο εκπαιδευτής του εκάστοτε μαθήματος.

14. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος. Συγγράφουν τα βασικά κείμενα και αναλαμβάνουν την επιστημονική ευθύνη για την μετατροπή του εκπαιδευτικού υλικού σε e-learning μορφή.

15. Ο ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Ο Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος είναι ο Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Μάριος Μπέγζος**, ο οποίος έχει την ευθύνη για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της ακαδημαϊκής διαδικασίας για το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

16. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΎΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επιμόρφωσης περιλαμβάνει **10 διδακτικές ενότητες**. Η δομή του προγράμματος παρουσιάζεται παρακάτω.

Διδακτική Ενότητα 1: Ψυχολογία και ανθρωπολογία.

Γιατί ενδιαφερόμαστε για τον άνθρωπο τόσο πολύ ιδίως μετά το 1989; Η ανθρωπολογική στροφή στην εσωτερικότητα, την πνευματικότητα, τον υπαρξισμό και την ψυχανάλυση στην καμπή του 20ού και του 21ου αιώνα.

Διδακτική Ενότητα 2: Ψυχολογία και θρησκεία

Τι είναι η θρησκεία; Ένας ορισμός του θρησκευτικού φαινομένου, τρεις παράμετροι κάθε θρησκείας (πίστη, λατρεία, ήθος) και οι ισχύοντες δυο τύποι θρησκευμάτων («πολυθεϊστικά»/ενοθεϊστικά και μονοθεϊστικά = ιουδαϊσμός, χριστιανισμός, μουσουλμανισμός). Η θρησκεία μπορεί να θεραπεύει τον άνθρωπο με τα δυο μέσα (κοινότητα & σύμβολα) στο παρελθόν και στο παρόν, αλλιά και στο μέλλον;

Διδακτική Ενότητα 3: Ψυχανάλυση και θρησκεία.

Η φροϋδική κριτική στην θρησκεία («η γενική καταναγκαστική νεύρωση»), η μεταγενέστερη άμβλυση στους επιγόνους του: ο Κ. Γκ. Γιούνγκ με τον μυστικισμό και το ομαδικό ασυνείδητο, (animus/anima), τα θρησκευτικά σύμβολα στον ανθρώπινο ψυχισμό ή ο Εριχ Φρομ με την αυταρχική/ανθρωπιστική θρησκεία («Το είναι και το έχειν», «Η αγάπη», «Το δόγμα του Χριστού» κλπ).

Διδακτική Ενότητα 4: Θάνατος και άνθρωπος.

Το ψυχολογικό θεμέλιο της θρησκείας (Λουκρήτιος: «timor facit religio» = «ο φόβος κάνει την θρησκεία» - Φώερμαχ: «αν δεν υπήρχε θάνατος, δεν θα υπήρχε θρησκεία»). Οι δυο απαντήσεις στο ζήτημα του θανάτου του ανθρώπου από τα δυο είδη θρησκειών (πολυθεϊσμός & μονοθεϊσμός). Η τριπλή ανθρωπολογική απορία: «γιατί πεθαίνει αυτό που γεννιέται;», «γιατί γεννιέται αυτό που

πεθαίνει;», «ποιο νόημα έχει η ζωή μέσα στην σκιά του θανάτου;»

Διδακτική Ενότητα 5: Αθανασία των ψυχών και ανάσταση των σωμάτων.

Η πολυθεϊστική (αρχαιοελληνική, ινδουιστική, βουδιστική & σινοϊαπωνική) απάντηση στο θάνατο του ανθρώπου με την αθανασία των ψυχών από τα αρχαιοελληνικά μυστήρια μέχρι τον Πλάτωνα και τον Πλωτίνιο. Η μονοθεϊστική (ιουδαϊκή, χριστιανική, ισλαμική) απόκριση στην απορία του θανάτου με την ανάσταση των σωμάτων των νεκρών. Συγκριτική διερεύνηση των δυο θεωρήσεων και κριτική ανασκόπησή τους σήμερα.

Διδακτική Ενότητα 6: Αμαρτία και ενοχή.

Η ελληνική έννοια του όρου «αμαρτία» ως αστοχία από τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη μέχρι τον Δαμασκηνό και τον Παλάμα. Η λατινολογία (ετερόδοξη ρωμαιοκαθολική & προτεσταντική) θεώρηση της αμαρτίας ως νομικής παράβασης (δικανική ρωμαϊκή κληρονομιά) με επιπτώσεις ως σήμερα μέσω του πουριτανισμού και του ευσεβισμού. Η ελληνόφωνη (ορθόδοξη, ανατολική, βυζαντινή) αντίληψη της αμαρτίας ως ιατρικής/ιαματικής αδυναμίας/ασθένειας/αρρώστιας (ελληνική μεταφυσική κληρονομιά) με διακυμάνσεις από τον «ορθοδοξισμό» της Ορθοδοξίας (αυστηρός ηθικισμός/ασκητισμός) ως τον «αποφατισμό του ήθους» («δια Χριστόν σαλής») με θεραπευτική στόχευση. Σύγκριση και διάκριση των δύο αυτών θεωρήσεων.

Διδακτική Ενότητα 7. Αγιότητα και ηθικότητα.

Η θετική σχέση του ανθρώπου με το ιερό (πίστη, λατρεία, ήθος) σε δυο εκδοχές, την συμβατική και την αντισυμβατική. Ο «συμβατική» αγιότητα του φόβου και του νόμου, της λογικής και της ηθικής, του «πρέπει», «μη», «ου», «όχι» με τον κώδικα ηθικής (δεκάλογος, αρεταλογία, ηθικισμός, νομικισμός, ευσεβισμός, πουριτανισμός κλπ). Η «αντισυμβατική» αγιότητα της προσωπικής πίστης (πίστη = εμπιστοσύνη), πέρα από την λογική και την ηθική («ο δια Χριστόν σαλής»), παράλογη και παράνομη (το «ήθος της ελευθερίας» στο Ευαγγέλιο), ηθική χωρίς ηθικισμό (Μάξιμος: «δια την αλήθειαν η αρετή, ου δια την αρετήν η αλήθεια») και ήθος πέρα από την ηθική (ρωσική ορθόδοξη πνευματικότητα τύπου Ντοστογιέφσκι).

Διδακτική Ενότητα 8: Έρως και βία.

Επιθετικότητα και σεξουαλικότητα ως το δίδυμο θεμέλιο της ψυχανάλυσης (ασυνείδητο & libido) σε προέκταση στο θρησκευτικό βίωμα. Η διαλεκτική σχέση «έρως» & «έρις» («φιλήτης» & «νείκος» από τον Εμπεδοκλή και την «εναντιοτροπή» του Ηράκλειτου στον Φρόνυτ). Η βία ως συστατικό της θρησκείας (Ρενέ Ζιράρ, Βία και Ιερό) από την θυσία (ανθρωποθυσία/κανιβαλισμός, ζωοθυσία) ως την αυτοθυσία του ανθρώπου (εθελόδουλεια, «ευνούχοι δια την Βασιλείαν των Ουρανών»). Η θυσιαστική θρησκευσιολογία του Ρενέ Ζιράρ σε συζήτηση. Οι ψυχολογικές ρίζες του φανατισμού (η βία στην υπηρεσία του ιερού). Ο έρως στην θρησκεία και η θρησκευσιολογική θεωρία του Βάλτερ Σούμπερτ («Θρησκεία και Έρως»). Μονοθεϊσμός και «θείος έρως» ή πολυθεϊσμός και «ιερογαμία»; Η θεωρία της «ιεράς πορνείας» και η παράδοση της ιεροδουλείας (Παναγής Λεκατσάς, «Ψυχή», «Έρως», «Διόνυσος»).

Διδακτική Ενότητα 9. Αγάπη και αλήθεια.

Η μονοθεϊστική «αγάπη» (ιουδαϊσμός: «αγαπήσεις Κύριον τον θεόν σου», χριστιανισμός: «ο θεός αγάπη

εστιν», μουσουλμανισμός και μυστικισμός των Σούφι, Ομάρ Καγιάμ, Ρούμι κλπ) και ο πολυθεϊστικός «έρως» (Βάκχος/Διόνυσος, μυστηριακές ιλατρικές, ορφισμό, πλάτωνισμός & νεοπλάτωνισμός). Οι δυο τύποι συνάρθρωσης αγάπης και αλήθειας, οι δυο μορφές «αγάπης» (φιλοθεΐα & φιλανθρωπία/φιλαλληλία), ο «θείος έρως» του μονοθεϊσμού (ασώματος, άυλος, άσαρκος) και ο «πλάτωνικός έρως» του πολυθεϊσμού (ταντρικός έρωτισμός & ινδικός ερωτική αγωγή κλπ).

Διδακτική Ενότητα 10. Ελευθερία και ζωή.

Η τραγωδία του ανθρώπου στην διαλεκτική σχέση και την αμφιθυμία αγάπης – ελευθερίας. Η πρόταξη της αγάπης ως «ανελεύθερη αγάπη», θεμέλιο της τυραννίας, έδρα του αυταρχικού ατόμου και μέσο καταναγκασμού («για το καλό σου γίνονται όλα», «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» κλπ): «Βατικανό» με την Ιερή Εξέταση ή «Κρεμλίνο» με τις «Δίκες της Μόσχας»; (Α. Καίσηερ, «Κομισάριος και Γιόγκι», «Μηδέν και Άπειρο»). Η αντίστροφη προτεραιότητα της ελευθερίας απέναντι στην αγάπη ως «ανέραστη ελευθερία» των εφήβων και των εξεγερμένων/επαναστατημένων ως βάση της «άρνησης» (επανάσταση, εξέγερση, αναρχία, τρομοκρατία κλπ.) του κατεστημένου/καθιερωμένου, συνισταμένη του αναρχικού ατόμου (οι «Δαιμονισμένοι» του Ντοστογιέφσκι και οι «Δίκαιοι (Justes)» του Καμύ ή «Ο Επαναστημένος/Εξεγερμένος Άνθρωπος (Homme Revolte)» και δικαιολόγηση της βίας στην υπηρεσία του «καλού σκοπού». Η αρχαιοελληνική τραγωδία και η τραγωδία του ανθρώπου: από την θρησκευτική (μυστηριακή) τελετουργία στην θεατρική δραματουργία διαμέσου των αιώνων.

17. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Κ.Π.Α.		
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ		
Η/Ο ..... ΤΟΥ		
Παρακολούθησε επιτυχώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο:		
«Ψυχολογία της Θρησκείας»		
.....		
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 201... - 201...		
που διοργανώθηκε από το Κέντρο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τη χρήση Καινοτόμων Μεθόδων ες Αποστάσεως Εκπαίδευσης		
Αθήνα, ΗΗ ΜΗΝΑΣ ΕΤΟΣ		
Ο Αναπληρωτής Πρύτανη Ερευνητικής Πολιτικής και Ανάπτυξης	Ο Διευθυντής του Κέντρου Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης	Ο Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος